

Surdotulki – izaicinājumi, iespējas studiju procesā un darbā

Mg.phys. Aija Kārklīņa

Surdotulks

- prot gan tieši, gan atgriezeniski tulkot tekstus latviešu skaņu un zīmju valodā saziņā starp nedzirdīgu cilvēku un dzirdīgo cilvēku
- spēj tulkot lekcijas, uzrunas un citas mutiskas saziņas formas latviešu valodā
- strādā organizācijās, saistītās ar cilvēkiem, kuriem ir dzirdes traucējumi

Kas tiek sagaidīts no tulka?

- Tulkam jāievēro personas tiesības uz vienlīdzīgu pieeju un dalību sabiedrībā un tās institūcijās (Careers in Special Education and Related Services , 2000).
- Galvenais tulkošanas mērķis ir **nodrošināt vienādu pieeju informācijai** visām komunikācijā iesaistītajām pusēm, vai tā būtu runa vai rakstu valoda (Guidelines for Interpreting in Educational Settings, 2012).

Normatīvā bāze

- **Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums**

- Sociālās rehabilitācijas pakalpojumus dzirdes invalīdiem nodrošina Latvijas Nedzirdīgo savienība (LNS).

- **Invaliditātes likums**

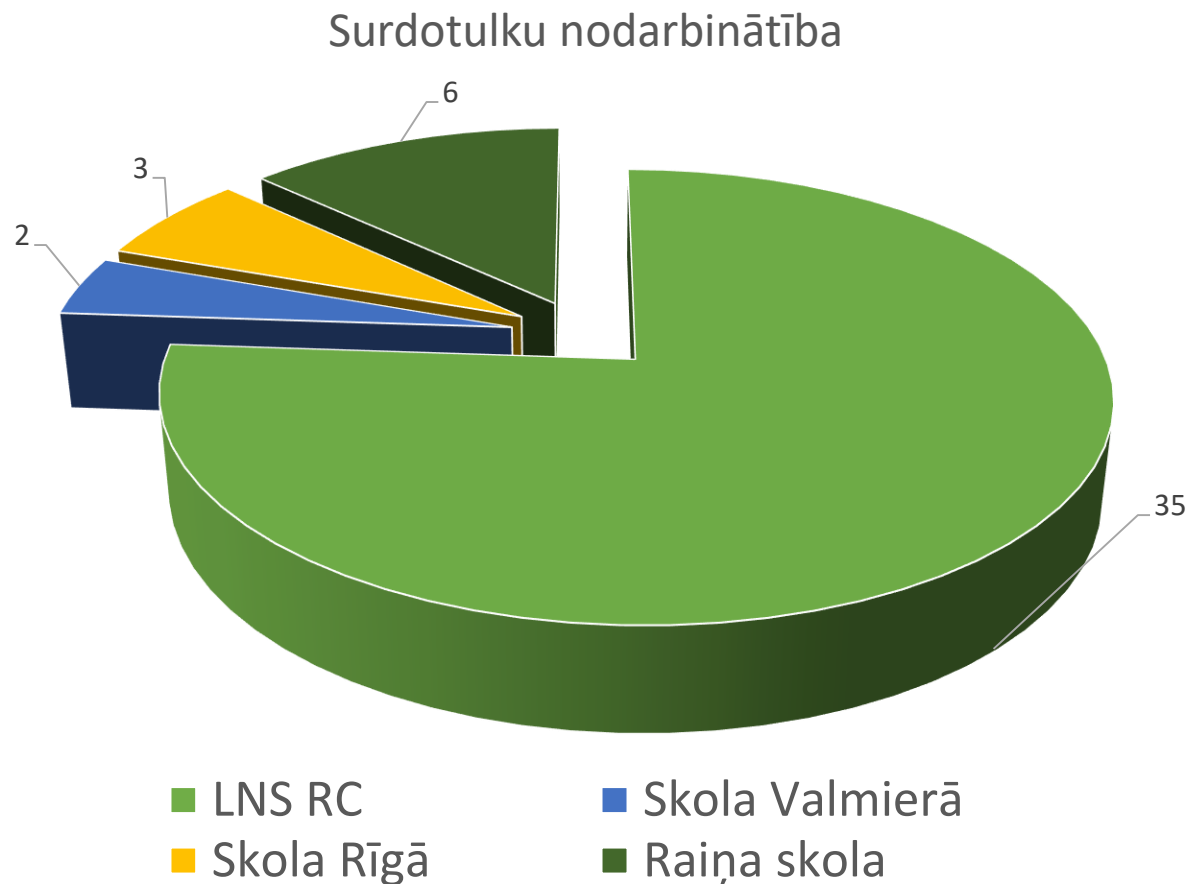
- Valsts budžeta apmaksāti surdotulka pakalpojumi ir pieejami profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās un augstākās izglītības programmas studentiem.

- **Vispārējās izglītības likums**

- Izglītojamiem ar dzirdes traucējumiem, kuri iekļauti vispārējās izglītības programmās, surdotulka pakalpojumiem jābūt pieejamiem katrā mācību stundā.

Surdotulku studiju programmas īstenošanas ieguvumi

- Pieaugusi surdotulku pakalpojumu pieejamība;
- Plašākas iespējas personām ar dzirdes traucējumiem iegūt izglītību;
- Surdotulku pieejamība reģionos;
- Surdotulka profesija kā karjeras izvēle.

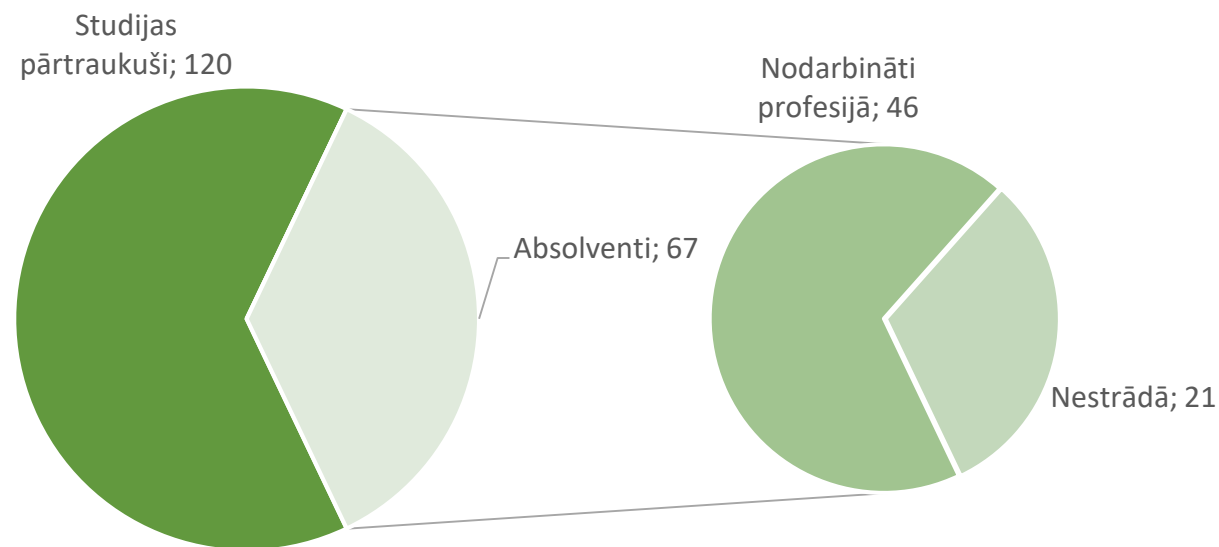
Surdotulku studiju programmas īstenošanas izaicinājumi

Ievērojams atbirums studiju laikā:

- Kopš 2006.gada programmā uzņemti 187 studenti;
- Programmu absolvējuši 67 surdotulki;

- Priekšstats par nākotnes darba vidi ne vienmēr sakrīt ar realitāti;
- Surdotulki pakļauti lielai psiholoģiskai, emocionālai un fiziskai slodzei;
- Atalgojums un darba laiks (pilna/nepilna slodze);
- Ierobežota nodarbinātība reģionos.

Programmas statistika

Iespējamie risinājumi

- Objektīvs pētījums par to, kādu iemeslu dēļ un cik pamatoti:
 - Tiek izvēlēta konkrētā studiju programma – ATLASE
 - Kādi ir studiju pamešanas iemesli – STUDIJU PROGRAMMA vai citi
- Veikt nepieciešamās izmaiņas studiju programmā
- Tālākizglītības iespējas
 - Pedagoģija/sociālais darbs u.c.
 - Jāizvērtē, cik nepieciešamas ir augstāka līmeņa studijas tieši surdotulku specialitātē un ko tas dos.
- Surdotulku nodarbinātības un atalgojuma risinājumi

Ko varam darīt jau tagad?

- Darba vidē balstīta izglītība
 - Rast iespēju ātrāk sākt pielietot iegūtās zināšanas praksē /studiju prakses, nometnes, piedalīšanās neformālās aktivitātēs, brīvprātīgo darbs/
 - Romantiskās iedomas pēc iespējas ātrāk mainīt pret adekvātu situācijas novērtējumu
- Sabiedrības izglītošana
 - Dzirdīgo informēšana - zīmju valoda, integratīvas un iekļaujošas aktivitātes;
 - Nedzirdīgo izglītības līmeņa paaugstināšana

PALDIES!

Surdotulki – izaicinājumi, iespējas studiju procesā un darbā

Mg.phys. Aija Kārklīņa